

de angivne principper, og da særlig problemerne med tilvejebringelse af en ny inddeling omkring købstæderne vil nødvendiggøre en afklaring af forholdet til amtskommunerne, forbereder kommissionen et samlet oplæg til en begyndende kommunalreform.

En del steder i landet foregår der imidlertid forhandlinger om sammenlægning af kommuner til større og mere hensigtsmæssige enheder, som ikke vil kunne gennemføres eller kun vanskeligt vil kunne gennemføres med hjemmel i den gældende lovgivning. Da det må anses for værdifuldt, at der gennemføres så mange frivillige kommunesammenlægninger som muligt inden udløbet af indeværende kommunale valgperiode, er spørgsmålet om en tilpasning af reglerne i landkommunallovens kap. III til den foreliggende situation blevet aktuelt. Nærværende lovforslag, der tager sigte på at lette vejen for de frivillige ændringer i den kommunale inddeling, indeholder dels et forslag om en ændring af reglerne i lovens § 51 om deling af bestående sognekommuner i forbindelse med en kommunesammenlægning, dels et forslag om i en ny § 52 a at tilvejebringe hjemmel for ved sammenlægning af en mindre købstadkommune eller flække og de omkringliggende sognekommuner at etablere kommuner, som indtager en særlig stilling i overgangsperioden, indtil en kommunalreform i sin helhed kan gennemføres.

Forslaget om ændring af bestemmelsen i lovens § 51 tilsigter at lette adgangen til i forbindelse med de almindelige kommunesammenlægninger at gennemføre en naturlig og rimelig ændring af grænsen mellem to eller flere sognekommuner. Det er særlig kravet om afstemning blandt de kommunale vælgere — ikke alene i den kommune, som det er tanken at dele, men også i den eller de sognekommuner, som de enkelte dele af kommunen skal lægges sammen med — som har vanskeliggjort en sådan ajourføring af kommunegrænserne. En sammenlægning af hele sognekommuner kræver i henhold til lovens § 52 ikke en sådan afstemning, og selv en mindre grænseregulering i forbindelse med en kommunesammenlægning vil således kunne medføre, at afstemning skal foretages i kommuner, måske endog i et betydeligt antal kommuner, hvor sognerådene ellers er af den opfattelse, at befolkningen vil gå ind for sammenlægningen uden egentlig afstemning. Det forekommer derfor rimeligt at begrænse afstemningskravet til den kommune, der skal deles, men da der tillige er forekommet tilfælde, hvor der alene er tale om at overføre en beskeden del af en sognekommune til en anden, er det foreslået, at betingelserne for indenrigsministerens gennemførelse

af en sådan nyordning af kommuneinddelingen fastsættes således, at nyordningen skal tiltrædes af de kommunale vælgere, der har bopæl i det område, som ønskes bragt ind under et nyt kommunalt tilhørsforhold, samt tiltrædes af sognerådene i de øvrige kommuner og af amtsrådet med to trediedele af medlemstallet.

Forslaget i § 52 a om en særlig status for de kommuner, der oprettes ved sammenlægning af en købstadkommune (flække) og de omkringliggende sognekommuner, må ses på baggrund af den forskellige stilling, disse kommuner i dag indtager. Det har under de forhandlinger, der har været ført mellem sådanne kommuner, hidtil ikke været muligt at opnå enighed om en sammenlægning med sognekommunal status, og da en sammenlægning som købstadkommune vil betyde en begrænsning af amtskommunernes område og en indskrænkning af deres beskatningsgrundlag og i det hele harmonere dårligt med tanken om oprettelse af nye amtskommuner, omfattende såvel sognekommuner som købstæder, er spørgsmålet om etablering af en kommune med en særlig status, svarende til den, som Marstal handelsplads i dag indtager, blevet bragt på bane. Marstal kommune indtager i kommunal henseende en mellemstilling mellem en købstadkommune og en sognekommune, idet kommunen i styrelsmæssig og tilsynsmæssig henseende nærmest er sidestillet med købstæderne, medens den i relation til amtskommunen i økonomisk henseende nærmest er sidestillet med en sognekommune, jfr. bl. a. købstadkommunallovens § 34, stk. 1. Tanken om en sådan status har opnået principiel tilslutning hos såvel de købstæder og sognekommuner, der i øjeblikket forhandler om sammenlægning, som hos de kommunale organisationer, der har bistået med forhandlingerne.

Spørgsmålet har været genstand for indgående drøftelser med Den danske Købstadforening, De samvirkende Sognerådsforeninger og Amtsrådsforeningen, og der er enighed om, at forslaget alene skal ses som et bidrag til fremme af de frivillige sammenlægninger. Den særlige stilling, som de sammenlagte kommuner udstyres med, kan ikke foregribe den endelige kommunalreform og må udtrykkeligt begrænses til kun at gælde i overgangsperioden, indtil kommunalreformen i sin helhed kan gennemføres.

Til nr. 3-5.

De foreslåede ændringer til §§ 33 og 34 er en konsekvens af den foreslåede nye bestemmelse i § 52 a.